

# SPORTOWIEC

• 1 LIPCA 1953 • NR 26 • CENA 1.20 ZŁ •



Akademicy walczą o tytuły mistrzowskie (Kraków 1—5 lipca). Na pierwszym planie — Łęwandowski.  
fot. SŁ. Arczyński







PO PROWOKACJACH BERLINSKICH

# SPORTOWCY POLSCY I NIEMIECCY JESZCZE LEPIEJ POZNALI SWĄ SIŁĘ W WALCE O POKÓJ I PRZYJAŹŃ

**P**OLSCY sportowcy jak jeden mąż stanęli po stronie sportowców niemieckich walczących, jak przystało na zdrową, silną, młodą swagardę narodu, nieugięcie o zjednoczenie ojczyzny, o wyzwolenie jej z uścisku amerykańskich imperialistów, lech faszystowskich służbów w Europie. Wydarzenia berlińskie obnażyły całą obydwa zachodnich prowokatorów i wydarzenia te, skierowane swym ostrzem również przeciwko naszym granicom, naszym ziemiom odzyskanym, przeciwko granicy pokoju na Odrze i Nysie — jeszcze bardziej zacieśniły więzy przyjaźni polskich mas z masami niemieckimi milijonami pokój.

Wielki jest wkład pracy sportu Niemiec zachodnich i wschodnich do sprawy jedności narodu. Wyalek w kierunku ujednolicenia wszystkich spraw sportu niemieckiego jako całości, zwłaszcza gdy chodzi o reprezentację kraju, prowadzący w najcięższych warunkach obcej i rodzimej prowokacji.



„Za pomysłność naszej walki o przyjaźń i pokój”. — Niemiec Sehar i Królak wnoszą toast na największym zakończeniu Wyścigu Pokoju.  
Pol. CAP

## ŁUDZIE MORZA KOCHAJĄ SPORT

W Gdańsku została zakończona I Spartakiada Stoczniowców Gdańskich, w której brały udział: Stocznia Gdańska, Północna, Ośtrof i Genesina. Biuro Komitetu Stoczniowców. Ogółem w 16 dyscyplinach sportowych startowało 2180 robotników i pracowników administracyjno-technicznych.

Największą frekwencją cieszyły się konkurencje sztafety (800 zawodników). W rozgrywkach piłkarskich uczestniczyło 41 drużyn, a w siatkarskich 31 drużyn. W turnieju bokserskim walczyło 163 zawodników. Najlepszym pięściarzem armii był 18-letni Sadowicki w wadze lekkiej. W zawodach lekkoatletycznych startowało 30 dwójek męskich i 7 żeńskich.

Jednocześnie w Szczecinie nastąpiło otwarcie drugiej Spartakiady Stoczniowców. Weźmie w niej udział ok. tysiąca pracowników Stoczni Szczecińskiej. Obok członków kół sportowego startu, wzięli udział niezrzeszeni pracownicy. Atleci dotychczas nie brali udziału w zawodach.

Otwarcie Spartakiady poprzedziły eliminacje w sztafietach, lekkoatletyce, piłce nożnej i szachach. Zawody trwać będą do 5 lipca.



Stoczniowcy Gdańscy zorganizowali wspaniałą Spartakiadę.

Rys. J. Zebrowski



dal już poważne rezultaty. Z dumą też myśli dziś młodzież niemiecka, że właśnie sportowcy pierwsi stawiali kroki w stronę zjednoczenia ojczyzny. Nawet wrogie agencje reakcyjnej propagandy, z wyraźnym żalem w głosie spikera radiowego, kilka dni temu podały wiadomość, że zwycięzcy lekkoatletyczne NRD i Niemiec zach. będą działali zgodnie, tworząc wspólną organizację tej podstawowej dyscypliny.

Jakże nie w smak jest adeńskorowcom całości Niemiec, rozgrywane meczów „zachodu” ze „wschodem”, łączenie się związków, próby wyłonienia komitetu olimpijskiego reprezentującego wszystkie narody niemieckie. Lęk przed niepowtarzeniem się rozbiłackiej polityki z Olimpiady w Helsinkach — wszystko to stawia sport po stronie groźnych wrogów niemieckiego faszyzmu.

Stowarzyszenie Polscy Ludowej ze sportem NRD uczuły już od dawna w stadium gołębego rokwiku; wzajemna pomoc, wspólne nbozy i treningi, szlachetna walka reprezentacyjnych zespołów, to podnoszący na duchu nowy rozdział w historii sportu Polak i Niemiec. Organizowany wspólnie przez Polskę, CSR i NRD największy wyścig kolonki światła, stał się potężną manifestacją w walce o przyjaźń i pokój. Wyścig Pokoju, tak pamiętny w roku bieżącym, jeszcze raz wykazał jednolitość wszystkich uczciwych ludzi, gdy chodzi o sprawę pokoju, wyrażał również ich przedświadczenie, że granica łącząca narody Polski i Niemiec jest gwarancją pokoju.

Prowokacje berlińskie są dla sportowców groźbą zaprzeczania najsłabszej współpracy NRD i Niemiec zach., groźbą stopniowania przyjaźni, jaka zbudowana została na stadionach po obu stronach Odry i Nysy.

Zamiary wrogów pokoju i przyjaźni, a więc i wrogów sportu, zostały zdemaskowane. Ciaśniej zewrą się szeregi sportowców Polski i NRD w walce o przyjaźń i pokój, w walce o jedność narodu niemieckiego.

R. Tr.

# MŁODZIEŻ NA STARCIE

Z całego kraju napływają meldunki o masowych zobowiązaniach młodzieży szkolnej, robotniczej, chłopskiej — podejmowanych dla uczczenia IV Festiwalu Młodzieży i Studentów w Bukareszcie. Sportowcy polscy czynnie manifestują swój udział w bukarzeszczeniu Festiwalu Fotoreporter nasz, S. Rostkowski, odwiedził kilkanaście zakładów pracy i Ludowych Zespołów Sportowych.

Sportowcy białej „Ballon” i „Łopalin” „Stalino” na uroczystym zebraniu zorganizowanym w hucie „Ballon” zapowiedzieli długofalowe współzawodnictwo, podejmując indywidualne i zespołowe zobowiązania. Między innymi znana nam tenisistka Jadwiga Jedrzejska zobowiązała się prowadzić szeroką akcję umiśnienia na Śląsku tenisa (zdjęcie nr 1).

Na zdjęciu nr 1-A widzimy zaszaloną mistrzynię sportu jak in-

ZDJĘCIA I TEKST — SZCZĘSNY ROSTKOWSKI

## UWAGA! UWAGA! MINĄŁ 30 CZERWCA

Nasz konkurs „Wyciąg piana i obiektyw” w VI Wyciągu „Pokoju” dobiega końca. Czekamy jeszcze na listy, które naszą atencję przyciągną sprzed 30 czerwca — daty definitywnie zamykającej konkurs. Dotychczas jest zarejestrowanych przeszło 350 listów z kuponami, co uważamy za duże osiągnięcie naszego konkursu, tak więc Jury Konkursowe będzie miało sporo pracy z przjrzeniem nadesłanych wycinków prasowych i reportażów i zdjęć.

Większość reportaży wyróżnionych przez uczestników konkursu pochodzi z pism sportowych: „Przeglądu Sportowego”, „Sportu” i „Sportowca”. Również i zdjęcia — to wycinki przede wszystkim z tych trzech pism.

Wielu naszych Czytelników nadesłało jednocześnie z kuponem i wycinkami listy, w których donosi nam o swoich wrażeniach związanych z konkursem i z VI Wyciągiem „Pokoju”. Stanisław Kępski, gospodarz z Górnika-Narwiku pisze:

„Droga Redakcjo! Pragnę na wstępie słodko podziękować za interesujący temat konkursu. Lubie czytać gazety sportowe, młodzieżowe i literackie, właśnie te w szczególności, które biorą udział w konkursie. Mam je wszystkie z okresu VI Wyciągu „Pokoju”, co mi ułatwia wybór najlepszego zdjęcia i reportażu. Po pierwsze lubię konkursy, a po drugie chcę — wygrać rower.

Wybrałem reportaż, który mnie najbardziej podzielił po pierwszych niepowodzeniach naszych kolarzy, mianowicie reportaż z zakończenia etapu wrocławskiego. Początkowo tak się martwiłem, ale miałem nadzieję, że jednak chłopaki postarają się na naszej ziemi. Wierzyłem w nich i nie zawiedli mnie!”

Jaka szkoda, że tylko jeden rower jest nagrodą w tym konkursie. Wielu Czytelników ma na niego wielką ochotę. No 18-Jetni



struuje jednego ze swych wychowanków, młodego sędziego Witolda Trybka, prowadzącego młodzieżowe zawody.

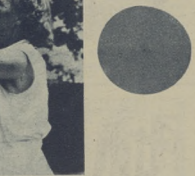
Sportowcy LZS Kłodzka, z inicjatywą przewodniczącego Herberta Mniha, postanowili m. in. wyremontować bieżnię żużlową, którego przez nich bieżnia, utworzyli grupę festiwalną powiększyć ilość zdobytych odznak SPO oraz ilość członków LZS do 200. Na zdjęciu nr 2 Herbert Mniha tłumaczy swym kolegom konieczność przypięcia pierwszego zobowiązania. Bez kamieni biegać będzie się

użyć z Księżyną (pow. Zielona Góra), Józef Ronolicki, pisze: „Pragnę zostać kolarzem, ale nie mam na czym jeździć. Biorę więc udział w konkursie „Sportowca”, żeby wygrać rower i pojechać na nim do Włocławka. Długość Polski w sierpniu 1953 r.”.

Kolego Ronolicki! Może Wam dopisze szczęście i wygracie rower w naszym konkursie, ale sądzimy, że zrozumiecie, iż nie można brać udziału w wieloletowym wysiłku kolarzem bez długiego racjonalnie przeprowadzonego treningu. Kłódka Włocławski czy Kłabinski, nasi bohaterowie szczyt, dozdli do cennych wyników drogi długotrwałego, zmudnego i pracowitego treningu. Udział w wielkim wysiłku jest sakramentem pracy kolarza, nigdy początkiem jego startu na trasie.



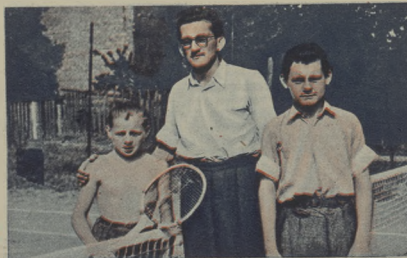
sportowo-produkcyjnych, używać maksymalną ilość odznak SPO, dać przy budowie zakładowego stadionu 100 roboczogodzin — oto zobowiązania kół sportowych „Stal” przy zakładach Im. Stalina w Poznaniu. Na zdjęciu nr 4 przodujący brygadziśta Zdzisław Ostrowski, którego brygada produkuje dotychczas w Spartakiadzie zakładowej.



lepiej. Na zdjęciu nr 2-A Mniha, już po pracy, przygląda się grze swych podopiecznych, Liberta i Ekierta.

Kóło sportowe Cementowni „Grosswerke” urządziło dla uczczenia Festiwalu obóz szkoleniowo-kondycyjny, na którym 20 chłopaków zdobyło SPO. Kóło postanowiło powiększyć liczbę członków sekcji piłki ręcznej, w ramach łączności miasta ze wsią, częściej rozgrywać mecze z WLS-ami (na zdjęciu nr 3 — drużyna piłkarzy ręcznych).

Utworzyć 5 nowych brygad





# FESTIWALOWYCH ZOBOWIĄZAŃ



5



3



Wybudujemy nową skocznię, wyremontujemy bieżnię, propagować będziemy lepiej jeszcze IV Festiwal na naszym zakładzie pra-

cy — oto postanowienie członków koła „Budowlanych” przy Opolskim Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym. Oprócz tego młodzież tych zakładów podjęła wiele zobowiązań indywidualnych. Hanna Jasińska (zdjęcie nr 5), urzędniczka rady okręgowej Budowlanych, zobowiązała się uzyskać pierwszą klasę na 800 metrów. Anna Wojtaszek, do niedawna pracownica fizyczna, a obecnie archiwistka, postanowiła uzyskać pierwszą klasę na 400 m i drugą w oczepie (piarowsa na zdjęciu nr 5-A). Ryszard Małacherezyk zobowiązał się zdobyć w trójskoku klasę pierwszą.

Ślusarz poznańskich zakładów ZISP0, Władysław Krzyłka, czterokrotny mistrz Polski w dwójkach kajakowych, zobowiązał się wykonać stale ponad 180 procent nowej normy wędź tego pościenie 60 godzin przy budowie i remoncie kajaków (zdjęcie nr 6).

Także sportowcy koła Kolejarskiego

z Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego w Bydgoszczy podjęli dla uczczenia Festiwalu zespołowe i indywidualne zobowiązania. Między innymi pracownicy już ponad 600 roboczogodzin przy remoncie zakładowego boiska, wyremontowano boisko do siatk i kosza, zorganizowano kursy motorowe, przetrzeźniło o 20 proc. plusa werniku nowych członków koła (850). Henryk Konański, pracownik fizyczny zakładu, zobowiązał się uzyskać drugą klasę w wólarstwie, zdobyć SPO II stopnia, zorga-

nizować i kierować Spartakiadą zakładową.

Henryk Krauze (obaj na zdjęciu nr 7) pomocnik ślusarski, członek brzołady produkcyjno-sportowej im. Pierwszego Maja zobowiązał się wykazać jako czyn Festiwalu 50 sztuk części do armatury parowozowej ponad plan. W kolarstwie, ulubianym przez niego sporcie, postanowił zdobyć I klasę. Z jego to inicjatywy sekcja kolarska koła poświęci na remont sprzętu kolarskiego 100 roboczogodzin.



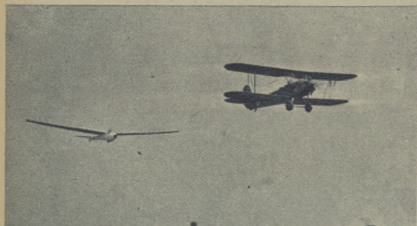
6



7

# NADZIEI MSKIE REKORDY

(Od naszego specjalnego wysłannika)



Szybowiec polskiej konstrukcji „Młcha” na lotnisku. Po osiągnięciu odpowiedniej wysokości pilot przyciąga i łowczytwa samolotu i samodzielną już kontynuować będzie dalszą część lotu.



Mistrzynie Polski Wanda Szemplińska (również na zdjęciu na okładce) zdobyła już słońce odmań: za lot docelowy 380 km i wysokościowy. Jeśli za jednym startem przeleci jeszcze 500 km — będzie pierwszą w świecie kobietą — posiadaczką złotego odznaki z trzema diamentami.



Ostatnie chwile przed startem. Piloci, z mapami w ręku, raz jeszcze studiują czekające ich zadanie.



Dziś zdobywa pierwszy miejsce w zawodach szybowcowych, czołowy nasz pilot szybowcowy Wojnar tym razem zajął trzecie miejsce. Mistrzostwo Polski w konkurencji mężczyzn zdobył Jerry Popiel, student II roku Wydziału lotniczego Politechniki Wrocławskiej.

Wszystkie zdjęcia Fot. CAP

Zarobił się od szybowców na niebie Kraj nad kółkami — dziś lot docelowy — wysokościowy na trasie Leszno — Inowrocław, została konkurencja I Szybowcowych Mistrzostw Polski Start trwał rekordowo krótko; w ciągu 29 minut 42 szybowiec zgłębował się już w powietrzu. Nie wolno tu się spóźnić — pogoda, jak podług ma fakty swój rozkład jazdy Kto spóźni odjazd — zostaje na peronie.

Zawodowca stacji na tym lotnisku jest znany szybowcom polskim, znany zaleconego ograniczonym, prawdziwy spec od wiatrów, chmur i pogody — mgr Parzewski, który w roku bieżącym obchodzi 20-lecie swej pracy. On to, oraz trzej jego pomocnicy — radiotelegrafista Kędzierski, synowiec Gorczyński i serożog Nowicki „zamawiają” pogodę.

— Będą warunki — będzie udany lot. Jak parę dni temu. Pa mielcie.

Lot arcytrudny — po trasie 100-kilometrowych bokach. Lot tak trudny, iż właściwie nie bije się w tej konkurencji rekordów świata. To tak, jakby ktoś w lekkoatletyce chciał na Olimpiadzie wprowadzić nową konkurencję — bieg na 100 tysięcy metrów.

A jednak w szybownictwie polskim a to na polskiej konstrukcji szybowców bliźniemy już 100 tysięcy metrów.

Warunki były co prawda doskonałe. Doskonalsza też była prognoza mgr Parzewskiego.

Znalazłem wam taką sytuację, w której w ani jedną stronę nie będziecie musieli zeglować pod wiatr.

Tego dnia wiatr kręcił. Jak kręcił — wiedział wcześniej o tym jedynie mgr Parzewski, a po chwili oczywiście wszyscy szybowcy. Kto uwierzył w prognozę meteorologów — wienczył lot sukcesem.

Rzecz nie notowana w kronikach światowego szybownictwa — na 42 pilotów startujących do tej najcięższej konkurencji aż 21 zdobyło ją z powodzeniem, w tym 23 mężczyzn i 4 kobiety! Tego tylko jednego dnia ustanowiono aż 3 rekordy Polski: Adama Włuka, który przeleciał trasę z szybkością 80,2 km/godz., Wandy Szemplińskiej — 55,3 km/godz. oraz Złentia i pasażera Dobryń, skłono na szybowcu dwumiejscowym.

\*

Dziś ostatnia konkurencja Mistrzostw, powołujemy do szybowców. Ktoś to pierwszy pikierze do ziemi? To Wojnar — chętna szklaka. Wiele co to przewyższenie? To odległość między najniższym a najwyższym punkt-

tem lotu. Kto przekroczy 5000 metrów, zdobywa diament wysoce kosztowy.

Wojnar leci ostro ku ziemi, zniżając się na wysokość zaledwie kilkudziesięciu metrów z wykończającą szybkość płatowca. Kłótnie na powrót ku górze.

Spodobała się pilocie ta szklaka. Jeden za drugim pakuje do ziemi i ostrą świecą wzbija się na powrót do góry. Jest to ryzyko. Można co prawda zejść bardzo nisko, ale jak dostać się wyżej? Nie wystarczy przecież rozpoznać wyścigu, trzeba znaleźć „komin” — odpowiednią prędkość powietrza, które wypychają płatowiec ku górze.

Był moment, w którym lotnisko leszańskie wyglądało jak rozbitwane w niedzielne wesole miasteczko. Pełne nabo, na nim istnia karuzela, która dokładnie mówiąc „diabelskie koło”.

Nie trwało to długo i już lotnisko opuszczało. Kto żył biegiem teraz pod okno wydziału operacyjnego, pracującego pod wodzą marmurowanego ob. Rosłaka. Wszyscy weszli do pokoju, w tym pokoju niewielkie czarne pudelko na stole z przykręcającą od góry słuchawką. Pudelko milczy — znak dobry, gdyż o tej porze żaden jeszcze szybowiec nie mógł osiągnąć celu.

Adziana 12.53. Telefon dzwoni.

— Kto?

— Kamol.

A potem — 13.28 Galuszka, 13.33 Nechaj — wszyscy zawiadzeni, nie osiągnęli celu.

wreszcie lotnisko w Inowrocławiu. 15.27 Grzela, 15.55 Zydorczak, 16.00 Rawicz, 16.02 Małucha, a potem lawą całą reszta szybowców, jeden za drugim, w odstępach już tylko minutowych.

Lot się udał — bracia Roman i Henryk Zydorczak osiągnęli, walczyli, wysokościami diamenty. Na 13 w świecie szybowców — posiadaczy złotych odznak z trzema diamentami — 7 to Polacy!

Udały się całe Mistrzostwa. Ich plan — 6 diamentów „miejscowych”, jeden „kobiety” Szemplińskiej, oraz 13 rekordów Polski, w tym jeden rekord świata.

TADEUSZ KARWINSKI

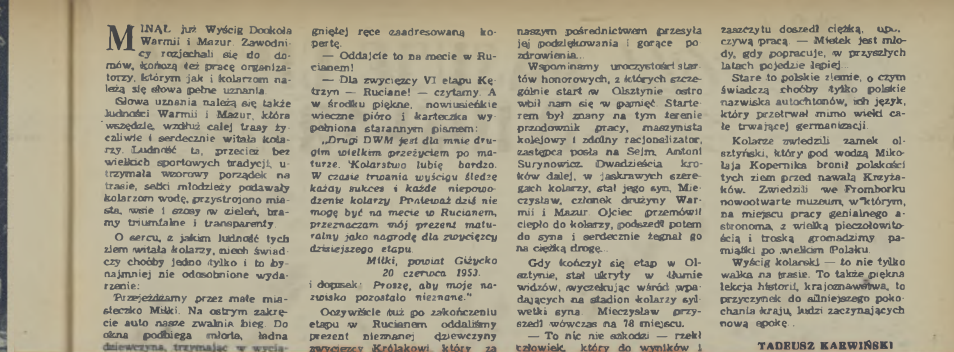
WYNIKI I SZYBOWCOWYCH MISTRZOSTW POLSKI

1. Mistrz Polski — Jerry Popiel (Wr.) 10.777,8 pkt., wice-mistrz — Złentia (W-wa) 10.531, 3) Wojnar (Kr.) 10.450, 4) Wilek (Wr.), 5) Ktrakowski (St.), 6) Przyjemski (Inow.).  
Wice-Mistrz Polski — Wanda Szemplińska (W-wa) — 12.654, Wice-Mistrzynie — Adamek (W-wa) — 14.468, 4) Nechaj (Kr.), 4) Ciesielska (W-wa) (St.), 4) Ciesielska (W-wa), 6) Ralski (St.).



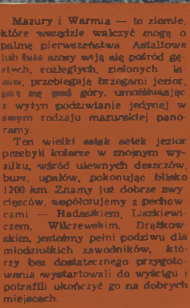






# SPÓD JEZIOR I LASÓW ZIEMI WARMIŃSKIEJ I MAZURSKIEJ

Reportaż specjalnego wysłannika „Sportowca”



KRATEK KOMENTARZ DO TABELI



#### KLASYFIKACJA INDYWIDUALNA

176 km	156 km	142 km	134 km	129 km	124 km	108 km	
Gok. Obertaya	Dzidzidowo	Nowe Miasto	Brzezów	Mykryn	Buciana	Obertaya	Lapomy cras
1. HADARIE	KROLAK	Królik	Łasak	KROLAK	KROLAK	KROLAK	34.38,47
2. Kłabidzi	Gabrych	Wajcik	Gabrych	Łasak	Kłabidzi	Kłabidzi	34.43,08
3. Kłabidzi	Dziaduski	Kłabidzi	Kłabidzi	Wępiechowski	Kłabidzi	Kłabidzi	34.47,47
4. Dziaduski	Wajcik	Łasak	Kłabidzi	Kłabidzi	Wępiechowski	Wępiechowski	34.51,27
5. Kłabidzi	Kłabidzi	Wajcik	Wajcik	Wajcik	Wajcik	Wajcik	34.55,07
6. Łasak	Hadusik	Wępiechowski	Wępiechowski	Chwienkac	Chwienkac	Chwienkac	34.58,87
7. Wajcik	Wajcik	Wajcik	Wajcik	Kłabidzi	Kłabidzi	Kłabidzi	34.62,67
8. Wajcik	Łaskiewicz	Wępiechowski	Chwienkac	Gabrych	Łaskiewicz	Łaskiewicz	34.66,46
9. Wajcik	Wajcik	Wajcik	Wajcik	Wajcik	Wajcik	Wajcik	34.69,86
10. Wajcik	Satpa	Wajcik	Hadusik	Hadusik	Wajcik	Wajcik	34.73,66

### KLASYFIKACJA DRUŻYNOWA

1. GWARDIA I	CWKS I	CWKS I	CWKS I	CWKS I	CWKS I	CWKS I	1943.32
2. CWKS I	Gwardia I	Gwardia I	Gwardia I	Gwardia I	GWARDIA I	GWARDIA I	194.254
3. Włókiarni	Włókiarni	Włókiarni	Włókiarni	Włókiarni	Włókiarni	Włókiarni	397.84.8
4. Kółkars	Górnik I	Górnik I	Górnik I	Górnik I	Górnik I	Górnik I	197.15.1
5. Górnik I	Kółkars	Kółkars	OWKS Łabini	Gwardia II	OWKS Łabini		198.69.2
						Górnik II	198.63.5



# Verey PASUJE CIĘ NA WIOŚLARZA



Owówka ze sternikiem AZS Kraków przed wyjazdem na trening.

**S**EZON sportów wodnych jest w pełnym rozkwicie. Pływa-  
cy, żeglarze, kajakerzy i wio-  
slarze mogą rozkoszować się wo-  
dą, słońcem i powietrzem. Natu-  
ralnie mogą — gdy potrafią pły-  
wać, żeglować lub wiosłować.  
Czy wiosłowanie jest trudne?  
To chyba żadna filozofia — na  
pewno powie wielu Czytelników.  
A jednak...

Najlepiej wyjdź nam tę sprawę  
popularny Roger Verey, za-  
służony mistrz sportu, który ty-  
le sławy przysporzył polskiemu  
wiosłarstwu.

— Czy wiosłowanie jest  
trudna do opanowania?

— Trudna nie jest, ale znan-  
mość pewnych podstawowych  
wiadomości jest konieczna i przy-  
da się każdemu, zarówno w mi-  
nucie jak i na wmi.

— Od czego zaczniemy?

— Najpierw kilka słów o ro-  
dzajach łodzi. W górnym zechym  
wzroku są dwa rodzaje:



Wioslarstwo w jednakowym sto-  
pnie dynamiczne jest i dla kobiet.  
Młode studentki w Krakowie  
z zapałem uprawiają ten sport,  
który znacząco ich sili i zdrowie  
do dalszej pracy.

łódź rybacka i łódź sportowa.  
Nie będą szczegółowo opisywał  
budowy łodzi, wspomnę tylko o  
wiosłarach wiosła. Wiosła do łó-  
dzi rybackiej mają około 2 m  
długości, wiosła używane w łó-  
dziach sportowych, tak zwane  
krótkie 2,95 — 3 m i długie  
3,65 — 3,75 m.

Łódź rybacka jest raczej krótka  
(3 — 4 m) ale dość szeroka.  
Naturalnie jest to łódź wolna,  
lecz wygodna, nadaje się bardzo  
dobrze do rybołówstwa, turystyki  
wodnej, do przewożenia, czy dla  
potrzeb wczasowiczyków.  
Łódź sportowa jest dużo dłuższa  
i większa od łodzi rybackiej.  
Zbudowana jest z materiałów du-  
żo cięższych (cedr). Wnętrze wy-  
posażone jest zupełnie odmiennie.  
Zamiat ławeczki mamy oś-  
mioboczne (wózek). Nogi wiosłarza są  
oparte i przymocowane pasemkiem  
do podnóżka, dółki są przymo-  
cowane wprost na buntach (przy  
łodziach szerokiach) albo na grę-  
tach sławowych wystających po-  
za burtę.

Łódzie szkolne czy sportowe  
dzielą się jeszcze według ilości  
wiosłujących wiosłarzy i wiosło-  
jących jednym wiosłem lub dwo-  
ma. Do wiosłowania dwoma wio-  
slami używa się krótkich, do  
wiosłowania jednym wiosłem —  
długich.

— Jaki jest najpraktyczniej-  
szy sbró? wiosłarza?

— Najpraktyczniej — stro-  
jem dla wiosłującego — to ko-



Symbol największej zespołowości  
i zgrania — ósmka wiosłarska  
(AZS Kraków).

szulka gimnastyczna, spodeniki  
płócienne oraz pantofle tenisow-  
we względnie jakieś stare pół-  
butki o niskim obcasie. Muszę  
mocno podkreślić, że wiosłarz,  
który chce wiosłować, czy się  
nauczyć wiosłowania, musi bez-  
względnie umieć pływać. Do łó-  
dzi należy wsiadać ostrożnie, aby  
jej nie uszkodzić. Należy też  
sprawdzić, czy cała łódź jest na  
wodzie (pływa). Wiosłarz siada  
ją do łodzi, siada na ławeczce  
względnie na siodełku, opierając  
jednocześnie nogi o łatwę, przymo-  
cowaną poprzecznie na dnle  
łodzi względnie o podnóżek, i  
uginaie rękoleki wiosła.

— I teraz zaczynamy wiosło-  
wać?

— Praca wiosłami może odby-  
wać się w dwóch sposo-  
dach. Na łodzi rybackiej wiosłowanie po-  
lega na prostopadnym układaniu  
pół wiosła do wody i na takim  
samym wyjściu. Przy przeno-  
szeniu pół wiosła nad wodą do na-  
stępnego pociągnięcia wiosła nie  
obracamy, czyli pół wiosła w po-  
zycji prostopadłej do wody.  
W czasie pociągnięcia wiosłami  
przez wodę grzebić musi być  
prosty, co zapobiega jego kon-  
tuzji.

Aby wiosła mogły wykonać  
swoją czynność, konieczne jest,  
by łózków pochylał się do przodu,  
wtedy kiedy idziemy wiosłami  
po wodę. Na łodzi rybackiej, gdy  
medzmy na ławce — pochylanie  
to jest trudniejsze niż na łodzi

sportowej (siodełko z wódkiem).  
Na łodzi rybackiej przy wiosło-  
waniu nie skręcamy nóg, które  
nie wykonują więc pracy efek-  
tywnej, jedynie opierają się o li-  
stwą względnie podnóżek.

Przeciągnięcie przez wodę na-  
stępnie w chwili, kiedy wiosłarz  
wkłada pół wiosła do wody. Nastę-  
puje to przez dźwignięcie rekin-  
cji wiosła lekko do góry. Samo  
pociągnięcie następuje przy po-  
mocy rąk, łokci i ramion. Przeciągnięcie  
przez wodę musi być równo-  
mierne i mocne. Wiosłarz w  
miarę jego wykonywania pro-  
stuje stopnowo łózków, który do-  
chodzi i przechodzi przez pion,  
wychylając się do tyłu (około  
20 st.).

Wyjście wiosła z wody nastę-  
puje przez nachylenie łózków  
na rękoleki wiosła. Ruch ten  
powoduje wyjście pół wiosła pro-  
stą z wody. Następnie — je-  
ste li wiosłujemy na łodzi sporto-  
wej — skręcamy łózków rękole-  
knie wiosła, by pół wiosła przyjęły  
pionizację pionową. Z kolei  
prostuje się dość szybko ręce, by  
przygotować się do następnego  
pociągnięcia. Ponieważ łódź jest  
w biegu, należy wiosła wyjąć  
szybko, żeby nie stworzyć do-  
datkowych oporów w wodzie.  
Po wykonaniu tych czynności  
pochylamy gornu łózków do  
przodu, aby przygotować się do  
następnego pociągnięcia.



Wioslarstwo cieszy się wielką po-  
pularnością wśród młodzieży  
(prywatni AZS Kraków).



Treningi uczniów szkoły rolniczej  
na łodzi szkolnej LZS w Czerwi-  
nowie.



Postawa wioślarska na siodełku stalym.

— Na początek: wydaje się to wszystko bardzo proste. Jakże są naderżnięte! apokryficzne błędy?

— Zasadnicze błędy, których należy unikać przy wiosłowaniu są następujące: należy siedzieć nisko, nie arżyna, utrzymać na końcu rękosłój, przeguby rąk mieć proste, a do wody układać tylko płówa wiosła. Nie należy się garbić w czasie pochylenia tubowia do przodu ani w czasie zakończenia podciągnięcia. Opierać się o podnóżek: całymi stopami, których nie należy odrywać. Podnóżek przy siodełku ruchomym nie może być ani stałe przyczocony, lecz regulowany według potrzeb wioślarskich: gdy wiosłarski siodełkownie na siodełku słoty kładzie w oparciu o podnóżek i mając nogi całkowicie wyprostowane, powinien kółkami od siodełka dotknąć kółka szyn. Tak powinno być wyregulowane siodełko (podnóżek możemy przysilić lub oddalić).

Dokształcenie pracy wioślarskiej wymaga wielu i wskazówek. Podobać tylko najbardziej. Temat jest bardzo obszerny i w jednym krótkim artykule nie można go wyczerpać.

Opracował Z. DALL



Wiosłowanie na łodzi rybackiej.

# KULA ZNORMALIZOWANA



DYSK — NORMA NA TYTUŁ MISTRZA SPORTU — 50 m

Wprawdzie w bieżącym sezonie mamy już niełą przeciętną 10 najlepszych wyników w dysku — 42,837 (w 1949 r. — 40,922, w 1950 r. — 43,389, w 1951 r. — 42,757, w 1952 r. — 43,991), ale o uzyskaniu normy na tytuł Mistrza Sportu przez któregoś z naszych zawodników nie możemy się spodziewać. Cała nasza nadzieja w Chojnackim (w 1952 r. — 45,62, w br. — 45,37) i w Andrzejczaku (w 1952 r. — 45,62, w br. — 45,92). Młodzi ci zawodnicy mają doskonałe warunki fizyczne na dyskobol. Jeśli znajdą się pod dobrą opieką i będą pilnie trenować, to wynik 50 m, który dawałby w ubiegłym roku miejsce w drugiej dziesiątce najlepszych w Europie, nie będzie dla nich nieosiągalnym marzeniem.

Na zdjęciu: Chojnacki (fot. CAF).



MŁOT — NORMA NA TYTUŁ MISTRZA SPORTU — 56 m

Młotiarze nasi spijają się w bieżącym sezonie doskonale. Już w piowie czerwca osiągnęli oni rekordową przeciętną 10 najlepszych wyników — 48,248. Przeciętna w 1949 r. wynosiła 42,473, w 1950 r. — 44,668, w 1951 r. — 46,757, w 1952 r. — 47,410. W tym roku już czterech zawodników przekroczyło 50 metrów. Si tu Rusi 52,31 (w 1952 r. — 48,02), Masłowski 51,90 (w 1952 r. — 53,30), Świeżicki 51,20 (w 1952 r. — 49,30) i Harmata 50,22 (w 1952 r. — 49,30).

Uzyskanie normy 56 metrów, a więc i pobicie rekordu Polski Masłowskiego — 53,30, leży w granicach możliwości tej czwórki. Wynik 56 m w ubiegłym roku zapewniłby miejsce w drugiej dziesiątce najlepszych młotiarzy Europy.

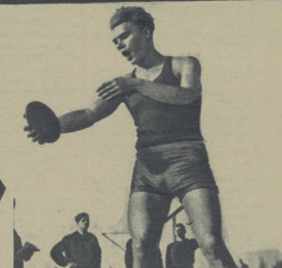
Na zdjęciu: Masłowski (fot. CAF).

KULA — NORMA NA TYTUŁ MISTRZA SPORTU — 16 m

W kuli w bieżącym sezonie pobiliśmy wszystkie rekordywa przeciętną 10 najlepszych wyników z 1936 r. — 14,468 (w 1949 r. — 14,468, w 1950 r. — 14,393, w 1951 r. — 14,265, w 1952 r. — 14,226), bowiem przeciętna z czterech br wynosiła już 14,502.

W tym roku trzech zawodników pchnęło kulę ponad 15 metrów. Si tu Prywer (15,91), Komosa (15,48) i Krzyżanowski (15,44). Normę 16 m powinni uzyskać i Prywer i Komowski, który z szóstym wynikiem 16,15, będącym rekordem Polski, znalazł się na siódmym miejscu w Europie (16 m dawałoby w ub. r. dziewiąte miejsce). Z rezerwami w kuli nie jest dobrze. Kandydatów na następcom naszej najlepszej trojki widamy tylko w Chojnackim (14,56), Aukstaitewiczu (14,26) i Pogorzałym (w 1952 r. — 14,32, w br. — 13,81), który ma doskonałe warunki fizyczne na miotacza kula, ale niestety, robi bardzo powolne postępy.

Na zdjęciu: Prywer (fot. CAF).

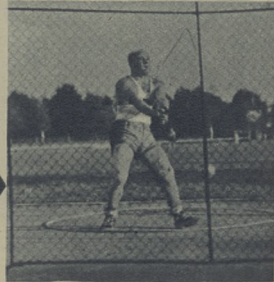


OSZCZEP — NORMA NA TYTUŁ MISTRZA SPORTU — 70 m

Wynik 70 m w roku ubiegłego dawałby na liście najlepszych oszczepników Europy — miejsce nie począwszy drugiej dziesiątki. Tylko 16 cm brakuje Sidi (69,84) do tego wyniku. Wzrostu dane na uzyskanie normy mają również Radziszewicz (w 1952 r. — 66,46, w br. — 63,80) i Waleczak (w 1952 r. — 63,81, w br. — 65,84).

Z rezerwami jest w oszczepie nieco lepiej niż w innych rzutach. Granicę 60 metrów poza Binię (13) powinni przeprzeć w tym sezonie Kowalski (59,81), Dobija (59,79), Garnarczyk (57,70), Cichy (59,09) oraz Kujawa, który w ubiegłym roku otarł się o 60 m. W bieżącym sezonie mamy już rekordową przeciętną 10 — 60,807 (w 1949 r. — 54,169, w 1950 r. — 57,275, w 1951 r. — 59,960 w 1952 r. — 60,610).

Na zdjęciu: Sidi (fot. Rostkowski).



## ODPOWIEDZI I INTERWENCJE

Młodzi gromady Pruska. Zamieszkałe. Sprawa organizowania w Waszej gromadzie LZS-u nie rozważalnie łączą się z aktywnością i właściwą pracą komórek ZMP, działające w Waszym terenie ZMP-owcy nie powinni czekać, aż ten, kto założy LZS, ale powinni sami wystąpić z taką inicjatywą. Wasze instrukcje i pomocy w tej sprawie należy szukać w najbliższym Powiatowym Komitecie Kultury Fizycznej i organizacji ZMP-owskiej.

Bonch Rymański, Warszawa. Czy nie byłoby szlachetniej, zamiast zapraszać się do drużyny trampkarzy — uprawiać sport w swoim Szkolnym Kościele Sportowym? Półka notna — to nie lekki sport. Wymaga on od zawodnika wyczucia i gimnastycznego. Poświęćcie jeszcze trochę w SKS-ie, a w roku przyszłym będziecie mogli napisać się do trampkarzy, najlepiej do zrzeczenia patronującego Waszej szkole czy SKS-owi.



# WIDZIE i KRAKI

## których nie można ZAPOMNIEĆ

Paryż! Stolica największych kontraktów, do której nie mogę się przyczepić. Przecież i bogactwo, piękne sklepy, luksusowe samochody, wytworne toalety — a obok tego straszliwa nędza, tysiące bezrobotnych, gruźlicze dzieci, tysiące bezdomnych śpiących w parkach i na skwerach... Stoli-

### ... I MIGAWKI NIEZAPOMNIANE

Ekipa sportowców CREZ spotkała się w Paryżu z jadącymi na Zlot FSGT radzieckimi, bułgarskimi i węgierskimi towarzyszami. Drugiyna polska lądowała przez strzeliwiec bułgarski i węgierski. Wtedy też, po podróży, podzieliła się na dwie grupy: jedna, która pojechała do zawodniczek, druga, która została w Paryżu z nami. Wtedy też, po podróży, podzieliła się na dwie grupy: jedna, która pojechała do zawodniczek, druga, która została w Paryżu z nami.

— Czyż Wam możemy pomóc? Czy Wasi zawodnicy nie potrzebują czegoś?

— Tępy Paryż zgromadzone wzdłuż trasy pochodu sportowców garściami witały sportowców robotniczych, udających się na Stadion 5. Que. W Paryżu. Tysiące kwiatów padały na maszerującą ekipę polskich sportowców. Rozmawialiśmy z Francuzami w szeregach masu, machając orzawkami, ręką, krzycząc klanąjąc pozycjami. — Niech żyje Polska! Niech żyje Białoruś!

Kłód w Lille na zawodach pomiędzy reprezentacją Polski i Francji w siatkówce. Wtedy też, po podróży, podzieliła się na dwie grupy: jedna, która pojechała do zawodniczek, druga, która została w Paryżu z nami.

W międzypauzowym spotkaniu kobiet Polska — Francja w siatkówce. Wtedy też, po podróży, podzieliła się na dwie grupy: jedna, która pojechała do zawodniczek, druga, która została w Paryżu z nami.

W międzypauzowym spotkaniu kobiet Polska — Francja w siatkówce. Wtedy też, po podróży, podzieliła się na dwie grupy: jedna, która pojechała do zawodniczek, druga, która została w Paryżu z nami.

Kiedy w Montreux les Mines gimnastyki i gimnastyki pilności wywinęły trudne elementy ćwiczeń wodnych, nazywając przy tym najwyżej „noły” spośród ćwiczących. Jeden z Polaków, górnik z Montreux les Mines powiedział:

— Lubię tę polską dziewczystę i chłopcy, i ładnie ćwiczą, nadejść się im brama na jedno i za drugie!

Chciałam w okresie pobytu sportowców CREZ we Francji trochę przypomnieć sobie i w Paryżu i w Lille. Wtedy też, po podróży, podzieliła się na dwie grupy: jedna, która pojechała do zawodniczek, druga, która została w Paryżu z nami.

Kiedy w finałowym spotkaniu w pilce nożnej w Puchar im. L. Farge, Węgry straciły reprezentacji FSGT szóstego bramki, dając polskiej ekipie zwycięstwo przy 4:1. Wtedy też, po podróży, podzieliła się na dwie grupy: jedna, która pojechała do zawodniczek, druga, która została w Paryżu z nami.

Wtedy też, po podróży, podzieliła się na dwie grupy: jedna, która pojechała do zawodniczek, druga, która została w Paryżu z nami.

M-WICZ

ca naprawdę piękna, której nie podobałam się, nie którą widok kamieniu posłopowemu człowiekowi musi nasunąć szereg refleksji.

Towarzysze z FSGT, największej w krajach kapitalistycznych robotniczej organizacji sportowej — kiedy odgadli moje myśli, gdy patrzyłam na gromady nędzarzy, wysiadujących przed dworcami i stacjami metra, przepędzanych palcami pojeżdżających z miejsca na miejsce.

— Mam o co walczyć. Widzicie sami, jak wygląda życie „wolnego” narodu francuskiego. Jakże jestniecie szczepili, że możecie budować nowe, wolne od wyzisku życie!

Zrozumiałam dobrze te akcenty żądności w słowach francuskiego robotnika-sportowca, członka Francuskiej Partii Komunistycznej i FSGT.

My wolni — możemy budować socjalistyczne przyszłość. Oni — muszą walczyć, aby uwolnić się od jarzma kapitalistycznego wyzisku, muszą walczyć o swe prawa, o pracę i chleb, o godność i przyjaźń między narodami.

Jestem pewna, że na festiwalu FSGT, zorganizowanym z okazji 45-lecia tej organizacji, nasze towarzysze francuskie i towarzysze głęboko czuli tę więź łączącą ich z nami, ze sportowcami Bułgarskiej RL, i robotnikami-sportowcami Belgii, Finlandii i Włoch.

Nie stałam samotnie w swej walce. Jesteśmy sercem z nimi. Nigdy o nich nie zapomnieliśmy. Nie zapomniemy w chwili, gdy walczą o wolność, nie zapomniemy — gdy ta wolność wywalczą.

Przyjeżdżając do Paryżu ze swymi koleżankami byłam tak serdecznie, że po prostu nas odwiedza. Nasze siatkarki — to



Helena Rakoczy wręcza bukiet kwiatów małżonkom Irene i Fryderykowskiej Jołot-Curie.

już stare „wygi” międzynarodowe”, które czuły się w Paryżu jak u siebie w domu. Moje „podgwieźne” — Swierzy i Herosów — szeroko otwierały swoje ma-

działki oczy i patrzyły, patrzyły...

W Ambasadzie naszej poznałam małżeństwo Jołot-Curie, w których towarzystwie spędziłam wiele godzin. Rozmawialiśmy bardzo dużo. Mam wrażenie, że mnie polubił. Ogromnie interesują się Polską i jej życiem i — co sprawiło mi przyjemność — wykazywali duże zainteresowanie sprawami sportowymi.

Podczas naszego pobytu we Francji — jak wiecie — występowałyśmy (oprócz zawodów w Paryżu, gdzie zajęłam w klasyfikacji



Swieżo ściepła Welsyng (Polska) podczas meczu międzypaństwowej Polski — Francja 13, czerwonego w Lille.

Reprezentacja Polski w siatkówce w Lille. Od lewej stoją: Zakrzewska, Tomaszewska, Wojewódzka, Kurcz, Pogorzelaka, Hofmoki i Welsyng.

# BŁĘKITNA RZĘD NA WODZIE I LĄDZIE

Urodziłem się i długie lata mieszkałem w mieście Reading nad brzegami Tamizy — o jakieś 50 kilometrów od Londynu w górę rzeki. Ojciec wychowywał nas od niemowlęstwa na wodzie, w łódkach, jak inni ojcowie wychowywali dzieci w kołyskach. Najważniejszym wydarzeniem moich szczeniactw lat były doroczne regaty w Henley, które odbywają się w pierwszym tygodniu lipca. Międzynarodowe mecze piłki nożnej, góla, krykieta, tenisa, wielkie zawody bokserckie — przejmowaliśmy się wszystkimi i przez parę dni tylko o tym rozmawialiśmy w domu. Ale szczytem entuzjazmu, koroną — były regaty w Henley.

Rozkoszowaliśmy się tymi zawodami pamięto rządzącemu nimi surowego ceremoniału społecznego. Trzeba widzieć ten ceremoniał, żeby uwierzyć, jak bezwzględna bywa jego dyktatura. Publiczność na regatach w Henley dzieli się na społeczne klasy i podklasy, stosownie do rozmaitych sposobów identyfikacji, jakimi przyjeżdża na regaty. Ci, którzy płyną w luksusowych scullerach, apocją dają z góry na pasażerów wynajętych łódek: panowie odwracają się plecami, wytworne panie wskazują łódkami parasolek na brzydko widok „ludzi nie z naszej sfery“.

A tymczasem właściciele motorówek i ślizgowców patrzą pogardliwie na właścicieli scullerów i innych łodzi. Moze nie odwracają się dołownie plecami, lecz, wzdrygnięci oczami, ich młmiej wykwintne jedzenie, przywiezione w koszykach i emaliowane talerze, ubogo wyglądające przy odobionej herbarii porcelanie, z której oni sami jedzą ho-

marzy, ówzwe łosonie i pieczone młode kaczki na żurmo.

Wytwarza się surowa segregacja. Wyjątkie łodzie grupują się w jednym miejscu; dalej prywatne scullery i łoloty: wreszcie najbogatsi zajmują oddzielną przestę, eklad dobiegają wystrzały kordów od szupami i służbiste „Yes, Sir!“ łolali, przynależnych do obsługi.

Ten nomenonowy podział klasowy publiczności na regatach w Henley jest tylko odzwierciedleniem podobnej segregacji wśród samych wioślarzy. Wioślarstwo jest sportem, który więcej od wszystkich innych podlega w Anglii presji kanonów społecznych. Żaden rzemieślnik ani robotnik nie może brać udziału w regatach w Henley. Oficjalnym powodem jest fakt, że praca fizyczna rozwija mięśnie, więc ludzie pracy mieliby z góry przewagę nad studentami ekskluzywnych szkół i uniwersytetów oraz nad pracownikami umysłowymi, biorącymi udział w zawodach. Nie trzeba wielkiej przenikliwości, aby zrozumieć, że mamy tu znowu do czynienia z odgrądnianiem się burżuazji od proletariatu. Rzemieślnicze stowarzyszenia wioślarskie rozporządzają świetnymi zawodnikami. Ale to nie wypada, aby pozwolono im publicznie pokonać i upokorzyć zawodników społecznie wyżej stojących. Dlatego wioślarz-rzemieślnik obowiązany jest zawsze tytułować wioślarza „klubowego“ per „Sir“ i odnosić się do niego, z „nałednym szacunkiem“. Jedne z najekaw-

szych rozgrywek w brytyjskim kalendarzu sportowym są w ten sposób spalone przez przyjęcie klasowe.

Wybrzeża Tamizy w Henley należą nie tylko do namiętniejszych żegludków Anglii, ale wobec tego, że w tym miejscu rzeka płynie prosto przez ponad milę, stanowi doskonały wyścigowy tor wodny. Tamizy jest na ogół dużo węższa od Wisły i bardziej kręta i zalecenie takiej okolicy, łączącej piękno z odpowiednimi dla zawodów warunkami, nie jest sprawą łatwą.

Tor w Henley ma milę i 550 jardów długości. Fuzis przypada na spokojny, osłonięty nurt w pobliżu mostu. Na jednym brzegu ciągną się słoneczne łaki, na drugim ciemiste ogrody prywatnych wili. Wzdłuż tego drugiego

brzegu stoją zakotwiczone pływające domki kajutowe, własność bogaczy — szerokie, białe kajutki drewniane, wspaniale wyposażone, przybrane amarantowymi pelargoniemi i petuniami o fioletowych odcieniach, pokryte wielobarwnym brzozeniem.

A jeszcze dalej ponaosą się ezaszne trawniki ekskluzywnych klubów, jak Leander, Thames, Phyllis Court, Royal Automobile, upstrzone licznymi namiotami i markizami o jaskrawych, czerwonych i złotych kolorach. Tam przechadza się elita, wzdrygniwa i nieprzystępna, śledząc przez lornetki przyciągających w motorówkach i ślizgawkach, oddzieloną od „nie naszej sfery“ barykadami parasolek i zasłon.

(Dokończenie nastąpi)



Bild 1. Henley p 1880-talet. — Efter »The Encyclopædia

Regaty w Henley 1880 r.

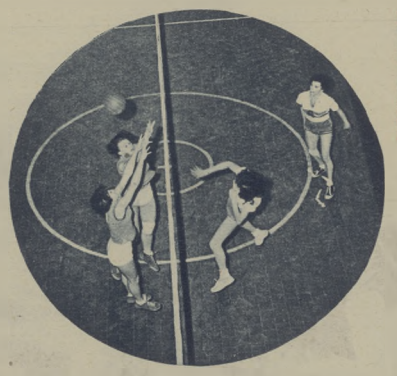
cji indywidualnej i miejsce, Święty — IV, a Horzinek (a VII) pod Lyonem i innych miejscowości eklad skupiających ludność robotniczą. Tam zetknęłam się z naszymi rodakami we Francji, którzy przed laty zmuszeni byli emigrować z kraju w poszukiwaniu pracy i chleba. Tych ludzi na pewno nigdy nie zapomnę. Waruszyli mnio do lez z wia serdecznością i sercem, swą prostotą i tęsknotą za ojczyzną, do której reakcyjny rząd francuski nie pozwalał im wrócić.

Byłam naprawdę dumna, że wśród tych ludzi jestem tak popularna, byłam szczególnie, że nie pozwalali mi zejść z przyczadów, że musiałam „biować“ kilkakrotnie swe ćwiczenia.

Z dalekich okęgów przyjeżdżali rodacy, aby nas ujrzeć, porozmawiać i okłaskiwać. Zadawałam nam pytanie, interesując się z wyraznym wzruszeniem tym wszystkim, co dzieje się u nas w kraju.

Takie widowni nie zapomnę. Nie zapomnę również wspaniałego, wielkiego pochodu manifestacyjnego 10 000 sportowców na ulicach Paryża, zorganizowanego z okazji zamknięcia festiwalu FSGT. Do pochodu spontanicznie dołączyli się tłumy młodzieńców Paryża, solidaryzując się z hasłami robotniczej Francji. Bo hasła te drogie są każdemu Francuzowi, który kocha swój kraj i pragnie jego dobra.

HELENA BAKOCZY



Atak francuskiej siatkarki blokuje Welsyng i Zakrzewska. Fragment meczu międzynarodowego w Lille zakończonoego zwycięstwem Polsk 3:0.



# O SKUTECZNYM RAD SPOSOBIE ...W WODZIE

OPRACOWAŁ KONRAD  
GRUDA PRZEWODNICZA-  
CY SEKCIJ PŁYWACKIEJ  
GKKF

Tak się złożyło, że w tym samym dniu — w którym w jednej z wrocławskich gazet przeczytałem, że piernikowy podręcznik gimnastyki w polskim języku ukazał się w 1886 roku — w tym samym dniu w jednej z wrocławskich ambulatoryj znalazłem podręcznik pływania, wydany w języku polskim w 1820 roku.

## NAUKA SZTUKI PŁYWANIA

podług  
metody zaprowadzonej w C. K.  
Instytucie pływania w Wiedniu.  
Szczegółale dla użytku C. K.  
wojska wyłożona

PRZEZ

KAROLA HEINITZ  
C. K. Majora w Armii  
1824

Nakładem Karola Wild  
Drukarni Józefa Schnaydera

Książeczka ta jest formalnym podręcznikiem systematycznie i logicznie zbudowanym i sama dla uzasadnienia swoich tez do argumentacji logicznej i przekonującej. I gdybyż tam dale wypaść wypuścić w świat popularny podręcznik pływania — szczególnie dla niejednej tezy sprzed 130 przeszło laty.

Bo czyż to nieprawda?

## Z WANNY DO RZECI

„Wypływa bowiem samo z siebie, że obudom tym warunkom — utrzymaniu zdrowia to jest: ochłodzenia i czystości skóry, a szczególniej skórki utrzęchniej, jedynie przez zimne kąpiele zadający uczynić można.

Samo przez się jest jasnym, że kąpiel, gdzie ciało ze uszczelnion, przez niejaką czas, wodą o-

blane, nie równie zbawienniejsze sprawuje skutki, jak samo mycie zimną wodą, że tedy, prócz obmycia skóry i ułożenia urażenia odmiennej temperatury, jeszcze inne przynosi pożytki. Jeden z

ważniejszych uprzedzi jest, znaczny ubytek ciężaru ciała, i stąd wynikająca wszelka łatwość wszystkich poruszeń, lecz najważniejszą korzyść znajduje się w samych tych poruszeniach ciała. Co się widnieć, między kąpaniem się na wolnym miejscu, a spokojnie z nudami połączonym siedzeniem w wannie, gdzie zamknięte powietrze przez parę z wody, pewnie się nie polępa; takie kąpanie jest dla ludzi również nieznane jak i szkodliwe. Kąpanie pod gołym niebem, do którego rzeki i strumienie to piękny porze czasu tak powołnie nas zapraszają, to kąpanie gdzie, sposobność do wszelkich poruszeń ciała z dobroczynnym wpływem czystego i orzeźwiającego powietrza z połączenia, stanie się dla młodego obfitem źródłem rozrywek, które zapewne silniej niż jakiekolwiek inne, zdrowiu ich fizycznemu sprzyja, i które dla tych przyczyn od wszystkich nie zniechęcających narodość zawsze namiennie były lubione.

Nie można uprzedzić tego utrzymując, żeby np. dani Niemcy, albo z pomiędzy Greków, sławni Lacodemoneczycy, podług mianego daniem o utulerdzające się zimnych kąpiele dźwięcznego wyposażenia, silną budowę swoją zimnym kąpielom byli winni; lecz podług tego co się uprzedziło, podlega, nie podlega to żadnej wątpliwości, że zimna kąpiel, ludzi z przyrodzenia zdrowych nie słabościących niżej, wytrwożliwych, a zatem w każdej galezi cywilnego i wojskowego życia, do którego są

przeznaczni, zdolniejszymi czyni.

## UWAŻAJ NA BRZUCH I GŁOWĘ

Ciekawy jest m. in. opis pływania na wzrak — które według pana majora Heinritza można wykonywać w kierunku głowy i w kierunku nog.

Już było powiedziano, że do pływania na wzrak potrzeba, żeby ciało było w położeniu poziomem i to się tu znova powtarza, dla zwrócenia uwagi na błąd w który początkowci zwykle wpadają. Ten błąd w tem zależy, że przy ściąganiu wody, zginają brzuch i kurczą ciało prawie jak żeby chcieli więcej nabrać siły do popchnięcia, lecz przez to uciągnięcie brzucha, następuje bezpośrednie poruszenie piersi ku dołu, prawie jak do siedzenia, a zatem temu odpowiadające poruszenie głowy z wody. Broda więc natychmiast się zanurza, za nią uścis i oczy, a uciech przytomność straca.

Choćby wreszcie głowa tem poruszeniem nie była zaraz na dół pociągnięta, tedy następujące popchnięcie nogami tak ją gwałtownie odrzuci, że fala zbije się nad głową i tak pływanie na wzrak już się skończy.

Żeby tedy ciało w poziomem położeniu utrzymać, należy, zawase brzuch cokolwiek podnieść przy trzętem tempie do ciała dla swego ciężaru, zawsze przez pierwaszem tempie nieco głębiej w wodę zachodzi, a temu zanurzeniu łatwiej jak przez podnoszenie brzucha, zarażdzić nie można. Dla bieglego pływacza można jeszcze to dodać. Kto chce na wzrak szybko płynąć, ten niech uścis ręk do pomocy, i niech je w tem samym tempie kiedy nogi odautaa, wyciągnie i szybko, ciągnąc ciągle wodę dloniami, dąży ku biodrom.

Wiele pływaczów ma zwyczaj układać ręce w krzyż na piersiach chcąc przez to okazać widcom dokładny obraz spoczynku. Lecz znawca byłby przeświadczonego temu gdyż jest wcale błędny: bo naprzód piersi, których nigdy przy tem pływaniu zadający wznieść nie można, jeszcze się bardziej pociągają na dół, a powtóre ręce kształcą na piersiach rodzaj wahu i popędzają ku tyłowi, za każdym popchnięciem wielką mnożąc wodę, którą uścis ponownie nabierać muszą. Prawda, że dobry pływacz na to nie zważa i policza to tylko między nieprzyjemności, lecz początkowcy staje się przez to łatwo lekomy.





Szwecja już w 1859 r. miała piękny basen.

Dla przedstawienia to lepszemu sposobie tego obrazu epizyntyku (który francuzi na planie roide nazynaję), niech się biegly do- woz: z przytulnosciami piciami do- brze na znak wygnacenia, i niech wez bez przysmażu użdził do bakowia dzia przyzwoi, przy- tem niech brzuch dobrze do gó- ry podnieśle a żył głowzy gło- boko w wodę tuzaj. W faktem położeniu samo tylko lekkie po- palenie dion, przypuszczając, że palce mają być do krzypcy ustro- ju, a nie palec użdził, i wjeż- dza za utrobiek i spojnie na użdził, co niechodzącego szlu- ki użdził samo zadziwić. Poru- szenie zaś ręk przy tem, dzieje się tylko w samym składowie re- ki i to w sposób ukryty, własnie

Ja dla baboży pod udomi  
Jeżeli nie pływacz chce w tem po-  
łożeniu w kierunku głowy na-  
przód pownażeć. Włóg niech ty-  
ko (obrócający dłonie ku nogom  
a palce na bok) rękami wodę ku  
nogom odgarnuje, jeżeli zaś chce  
pownażeć w kierunku nóg, te-  
dy odwrócić rękę co bokach  
znoważę (przez co powolier-  
cznia) ręk ławiej się zwraca ku  
wni i odgarnuje wodę ku głowie.  
Lecz Ławiej pływacza  
nie doznaje jak tylko powolnych  
porusza i służy jedynie do zwie-  
żenia i pomoczenia zaufania  
wobno w wodzie"

**PATrz W SŁONCE**

„Pływanie na uznek, używając przy tem tylko samych rak, nie

może trwać długo bez utrudze-  
nia, lecz dla wzmocnienia rąk,  
jako też podczas kureczu w wo-  
gach (ażeby się do brzegu przy-  
bić albo przynajmniej choć u-  
trzymać na wodzie) warcie jest  
założyć.

Łąchalejszy sposób pływania na  
znak jest w kierunku nóg.  
Trudniejszy w kierunku głowy. W  
pierwszym łączą się ręce w krzyż  
nad tyłkiem, potem wodę na bo-  
ki nleco ku głębi długim pocią-  
gnięciem odpodrują, i znowu bokiem  
dłoni wodę przerymajac do gó-  
ry, schodzą się na dno. mlej-

sce. Szczególnem ułatwieniem przy tem jest, jeżeli przy spowodowaniu rak krzyże cokolwiek

na przed łabki do siedzenia zgina się, a przy uderzeniu wloślowem rąk, znowu je silnie w poziome wypycha się położenie.

Ażeby się zaś w kierunku głowy poruszać, potrzeba obadwoma ramionami nie można daleko wyciągać, i silnie wodę ku nogom porządkować. szczególnież staraj się potrzeba przy pogryzaniu rzeczy blisko prowadzić.

Zeby, plynąc na wznak, nie stracić kierunku, co się łatwo wydarza, potrzeba uważać na słowusko słotca, albo można od czasu do czasu podnieść głowę, i tak się orientować.

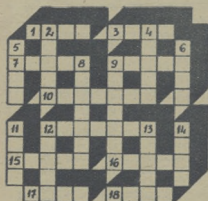
O skokach do wody — w nag.  
lewnym numerze „Sporowca”.



Dobre mycie — nie jest złe, ale... uzupełnione pływaniem  
w bardziej przestronnym basenie.

## ROZRYWKI UMYSŁOWE

## KRZYŻÓWKA



narciarski, 18) maczej: „rozgryw-  
ka”

Pionowo: 2) Zwycięzca turnieju szachowego poświęconego pamięci mistrza Przepiórki, 4) sprzęt sportowy, 5) czesze żarubno (wspak), 6) mała łódź o jednym maszcie (wspak), 8) znana łyżwiarka radziecka, 9) kolarz NRD – uczestnik VI Węgliku Pokoju w 1950 r. (wspak), 11) Polak z Francji, uczestnik Węgliku Pokoju w 1950 r., 12) ematodczyk francuski, 13) indywidualny zwycięzca I Węgliku Pokoju w 1948 r., 14) zrzeszenie sportowe K. Eledonarda. Stachyko

### ZADANIE SPORTOWE

W pewnej szkole odbyły się zawody lekkoatletyczne między czterema najlepszymi uczniami-sportowcami. Zawody te odbyły się w następujących konkurencjach: 1) bieg 80 m., 2) bieg 100 m., 3) rzut granatem, 4) rzut kulą, 5) skok wzwyż i 6) skok w dal. Przy czym za zdobycie 1 miejsca otrzymawało się 4 punkty, za 2 miejsce — 3 pkt., za 3-cie

miejsce — 2 pkt., i za 4-te miejsce 1 pkt. Startowali 4 koledzy: Jurek, Roman, Wiesiek i Zenek. Na podstawie poniższej tabelki należy ustalić kolejność zawodników w poszczególnych konkurencjach.

## TABELKA

1. Jurek 18 pkt.
  2. Zenek 17 pkt.
  3. Roman 13 pkt.
  4. Wiesiek 12 pkt.
- Dla ułatwienia podajemy, że w biegu na 60 i 100 m pierwszy był Jurek, a w skoku w dal i w rzucie pierwszy był Zenek. W rzucie granatami trzeci był Wiesiek, a w rzucie kulą czwarty był Roman. Zenek w biegu na 100 m był drugi, a na 60 m ostatni).

Zagon Szymborski Warszawa

Za rozwiązanie wszystkich podanych zagadek Redakcja przeznacza do rozlosowania pięć książek. Ponadto rozlosujemy pięć książek między Czytelników, którzy nadeślą prawidłowe rozwiązania przynajmniej jednej zagadki.

Rozwiązania prosimy kierować pod adresem Redakcji tyg. „Sportowiec”, Warszawa 1, skrytka pocztowa 235, z dopiskiem na kopercie: „rozrywki umysłowe”. Termin nadsyłania odpowiedzi — dwa tygodnie (licząc od daty ukazania się numeru).

## ROZWIĄZANIA I NAGRODY

Lista osób nagrodzonych za rozwiązanie zagadek umieszczonych w nr 7 „Sportowca”:

- 1) Ryszard Adler, Warszawa -  
Wochoy, ul. Kochanowskiego 20,  
m. 2
- 2) Józef Błaszczyk, Wrocław 14,  
ul. Słowicza 10-17
- 3) Andrzej Gładcki, Jeziorna  
\*k Warszawy, Stągiewa 11 m. 1.
- 4) Witold Nowicki, Warszawa,  
Folcał 1 m. 45
- 5) Franciszek Łukasiewicz, Pa-  
bianice, Warszawska 121 m. 2
- 6) Wacław Rutnicki, Bytom, ul.  
Pomstańców Warszawskich 2
- 7) Jerzy Wiśniewski, Zielona Gó-  
ra, ul. Reymonta 1
- 8) Lech Czerwinski, Józefów k.  
Warszawy, Mickiewicza 4

Warunki prenumeraty: miesięcznie 4,00 zł, kwartalnie 11,50 zł, półrocznie 21,00 zł. Indywidualne zamówienia na prenumeratę przyjmują placówki PPK „Ruch”. Treść listów oraz listowność wchodzi i miejeje. Wzrostki reklamowe bezpłatnie, załączane do PPK „Ruch”. Wydział Prenumeraty Perseus – Warszawa, Grochów 11, tel. 70-54

REDAGUJE  
KOLEGIUM

4-8-17390

WYDAWCA - BSW „Prasa”. REDAKCJA - Warszawa, Nowogrodzka 11. Redaktor naczelny - tel. 636-43, msk w. red. - 666-66. Sekretarz redakcji przyjmuje czytelników (oprac. nadsył. i posiedziaków) w godz. 11-18. ADMINISTRACJA - Warszawa, ul. Marmalekawska 8, tel. 697-11 i 637-26, wew. 70. DRUK - Zakłady Drukarskie i Wzdlad. drukowe BSW „Prasa” Warszawa, ul. Marmalekawska 3-6.



# BLADY SPORT

U pal Błisko południe Na trybunach centralnego kortu stalinogrodzkiej Stali czeka się nieliczni widzowie. Na korcie meczą się finaliści Radzio i Piątek. Obok meczą się Rudowski z Jaskowiakówną w tasemcowym meczu o trzecie miejsce.

W palących promieniach bynajmniej nie wiosennego słońca dogorywa wiosenny klasyfikacyjny turniej tenisowy. Po tygodniowych uciążliwych rozgrywkach nadzwiedzi dzień finałów Gieriska publiczności nudzi się, patrząc na bezradniejszą wymianę wolnych piłek Radzio i Piątka (w dodatku zupełnie nie informowana, co się dzieje, działo lub dziać będzie na innych kortach).

Turniej miał być przeglądem naszej czołowej (tenisowej). Czy spełnił swe zadanie? Turniej tak. Dał nam obraz tego co się w tenisie naszym dzieje. Natomiast nie spełnił swych zadań gracze.

Przed wszystkim Liciu — obliczający, młody zawodnik, z którym łączylimy wiele nadziei. Znamy go już od kilku lat. Posada „nerw” do tenisa, dobry refleks i uderzenia na korcie, poprawne uderzenia. Minusem jego był zawsze słaby serwis. Oczekawaliśmy, czy Liciu pracował nad wzmocnieniem podania. Tymczasem okazało się, że Słazak nie tylko, że nie poprawił serwisu, ale wykazuje wielkie braki treningowe i kondycyjne. Cóż się

stało? Łacie (zajął dopiero 7 miejsce) tłumaczył się na naradzie trenerów i zawodników, odbytej podczas turnieju, że nie mógł trenować w Warszawie, przygotowując się do egzaminów na AWF-ie.

Tłumaczenia tego nie przyjął do wiadomości jego koledecy, wytykając Liciowi, że wielu z nich miało te same egzaminy, a jednak nie wykazują tak wielkiego spadku formy. Od jednego z działaczy Sekcji Tenisa GKKF wiemy też, że Liciowi umożliwiono trening na kortach CWKS, z czego jednak nie korzystał.

Zawiodł również Piątek I on tłumaczył się brakiem możliwości treningu i jego też tłumaczenia

sami zawodnicy nie uznali za usprawiedliwienie, bowiem okazalo się, że w Poznaniu od wielu tygodni przebywa również Kaspery Tłoczyński i tak się „dziewie” żalozio, że ci dwaj nasi czołowi tenisiści nie potrafili się spotkać i potrenować ze sobą.

Efekt: Piątek o mały włos nie został wyeliminowany z następnych rozgrywek grupowych przez Piotrowską (zajął w turnieju 14 miejsce), który miał już z nim dwa meczebole.

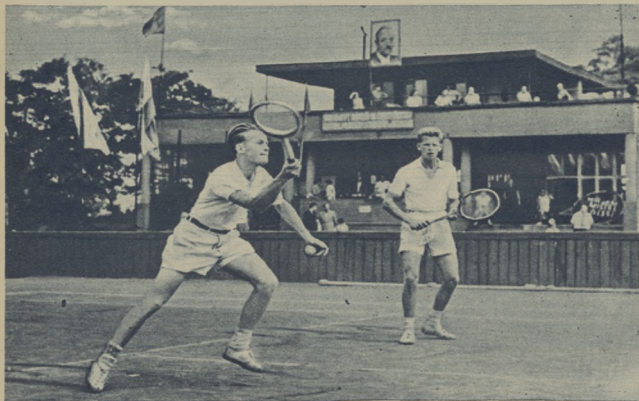
To są dwa charakterystyczne wypadki. Nie możemy powiedzieć, żeby nie było warunków do uprawiania tenisa. Warunki są i członkowie kadry narodowej nie powinni lekceważyć zadań jakie przed nimi stoja.

To jest jedna strona medalu tenisowego. A druga? Na drugiej stronie zapiesmy zbyt późno zorganizowanie tego rodzaju turniejów, dalej inkwizycyjne międzynarodowych mistrzostw Polski i prawie zupełny brak kontaktów naszej czołówki i juniorów w tym roku z tenisistami zagranicznymi. A przecież najszybciej jeszcze przy końcu ub. roku o doskonałym pomysle wyjazdu Ryszkińskiego i dwu-trzech obiecujących młodych zawodników na Węgry.

Dalej jesteśmy od pesymistycznego spojrzenia. Mamy przecież naprawdę obiecującą młodzież. Widzieliśmy w Stalinogrodzie 18-letniego studenta z Gdańska Wehmanna, który, choć nie odziedziczył żadnej roli na tym pierwszym w jego życiu międzynarodowym turnieju, to jednak nie miałem na klasowego tenisistę (a przy tym: wzrost 190 cm), następnie jego kolegę z sąpolskich kortów, 18-letniego Małewskiego, o doskonałym refleksie, czy też młodego kielczanina Słomskiego. A z nie biorących udziału w tym turnieju nie zapomniemy o gwieździe juniorów Marciniaka, który ma już na „rozkladzie” Bratkę i Buchalikę, czy o Wulcu, na którego nasi trenerzy zwrócili uwagę już w ubiegłym sezonie. A więc nie jest tak całkiem źle.

Biały sport, który widzieliśmy na kortach stalinogrodzkiej był bardzo bledy, anemiczny. Aby nabrali rumieńców potrzeba mu zastrzyków. Zastrzyki entuzjastami i gracy działaczy, zastrzyki ambicji i pracowitości zawodników, a przede wszystkim zastrzyki młodych sił odpowiednio i pieczołowicie pielęgnowanych w naszych wspólnych warunkach dla rozwoju sportu. A przykłady innych dobrze rozwijających się dyscyplin znajdą tenisiści z pewnością.

BAKIEŹA J.



Para Radzio i Kwiatek (na zdjęciu) niespodziewanie przegrała w finale turnieju z Chytrowskim i najlepszym faktykiem naszego tenisa — Tłoczyńskim.

## ZBIGNIEW KASZKUR

### FRAZKI BOKSERSKIE

#### DO WYŻSZEJ KLASY

Dla naszych bokserów teraz zlatuwa brama  
Otwarta — dziś już to — asy.  
Nie dzin — przeszli w szkole  
z Feliksa Sztona  
Do wyższej, bokserskiej klasy.

#### O RĘCZNIKACH

#### CZYLI

#### INTERPRETACJA FAKTU

Widzieliście pewnie na ring rzut ręcznika —  
Cóż, tak byno  
Znak był to, że bokser się  
do przeciwnika  
Nie umywa

#### PIĄTKA MISTRZÓW

Marzyłem — krzycząc do  
upadłego  
Klasząc tak, aż puchły od  
okasków ręce:  
Oby w światadectwach  
sportu naszego,  
Było takich piętek dużo, jak  
najczęściej.



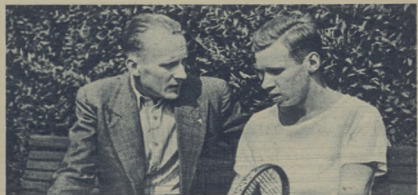
Pierwsza rakietka — Radzio.



Śmętną minę ma Leciś. Nie dzwonego, grał w Stalinogrodzie bardzo słabo.  
Wszystkie zdjęcia S. Anstochowski



Ryszkiówna (z lewej) w finałowym meczu z Jędrzejowską próbowała zdobyć załedwie dwa gemy.



Piątek i Sebrala (2 i 4 lokata).